

ТЕМА 4
Правовий статус
господарських
товариств

Гольонко Ігор

63 група

Поняття і ознаки господарського товариства. Класифікація господарських товариств. Характеристика окремих видів господарських товариств.

Поняття і ознаки господарського товариства. Правовий статус господарських товариств визначається ГК (ст. 79-92), ЦК (ст. 113-162), Законом України «Про господарські товариства».

Згідно з ч. 1 ст. 79 ГК *господарськими товариствами* визнаються підприємства або інші суб'єкти господарювання, створені юридичними особами та/або громадянами шляхом об'єднання їх майна і участі в підприємницькій діяльності товариства з метою одержання прибутку.

***Ознаки* господарського товариства:**

- це підприємство або інший суб'єкт господарювання корпоративного типу (наявність, як правило, двох або більше засновників). У випадках, передбачених законом, господарське товариство (за винятком повних та командитних товариств) може діяти у складі одного учасника;
- його засновниками є юридичні особи та/або громадяни;
- товариство утворюється шляхом об'єднання майна засновників;
- учасники товариства беруть участь у підприємницькій діяльності товариства;
- товариство створюється з метою одержання прибутку; товариство є юридичною особою;
- подільність майна на частки, розмір яких визначається установчими документами товариства.

Господарські товариства можуть бути поділені на персональні товариства та об'єднання капіталів за ознакою домінування в них майнових чи персональних елементів.

Персональними товариствами або об'єднаннями осіб є такі господарські товариства, в яких домінують особисті елементи. **Таким товариствам (до них належать повне товариство і командитне товариство) притаманні специфічні риси:**

- наявність одного установчого документа — засновницького договору;
- обов'язковість не лише майнової, а й персональної участі в товаристві для всіх (повне товариство) або для частини його учасників (командитне товариство);
- створення товариства з метою спільного здійснення його учасниками підприємницької діяльності, у зв'язку з чим традиційною.

До *об'єднань капіталів* належать господарські товариства, в яких домінуючими є майнові елементи (акціонерне товариство, товариство з обмеженою і товариство з додатковою відповідальністю). Незважаючи на значні відмінності між цими товариствами, вони мають спільні ознаки, що є характерними саме для цієї великої групи господарських товариств:

- обмеження ризику учасників товариства за результати діяльності товариства розміром сплачених вкладів (акцій) та відсутність у них (АТ, ТОВ);
- законодавчі вимоги до мінімального розміру статутного фонду
- основний установчий документ - статут;
- участь учасників в управлінні справами та розподілі прибутку товариства залежить, як правило, від розміру їх часток у статутному фонді товариства;
- управління товариством здійснюється за допомогою його органів;
- обов'язковість майнової та необов'язковість персональної участі (за деякими винятками) в товаристві для його учасників;
- можливість виходу учасника з товариства в будь-який момент за його бажанням з дотриманням встановленої законом та і статутом товариства процедури;

Командитне товариство.

Командитним є товариство, в якому разом з учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (повними учасниками), є один чи кілька учасників (вкладників), які несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, у межах сум зроблених ними вкладів та не беруть участі в діяльності товариства.

Згідно зі ст. 137 ЦК вкладник командитного товариства має право переважно перед третіми особами набувати відчужувану частку (її частину) в складеному капіталі товариства, вимагати першочергового повернення вкладу у разі ліквідації товариства, після закінчення фінансового року вийти з товариства та одержати свій вклад у порядку, встановленому засновницьким договором, передати свою частку (її частину) у складеному капіталі іншому вкладнику або третій особі, повідомивши про це товариство.

Статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю складається з вартості вкладів його учасників. Згідно із ст. 52 Закону України «Про господарські товариства» розмір статутного фонду цього товариства повинен становити не менше суми, еквівалентної 100 мінімальним заробітним платам, виходячи із ставки мінімальної заробітної плати, діючої на момент створення товариства з обмеженою відповідальністю. До моменту державної реєстрації товариства його учасники повинні сплатити не менше ніж 30 відсотків (згідно зі ст. 144 ЦК України - не менш ніж 50 відсотків) суми своїх вкладів. Частина статутного капіталу, що залишилася несплаченою, підлягає сплаті протягом першого року діяльності товариства.

Товариством з додатковою відповідальністю є товариство, засноване однією або кількома особами, статутний капітал якого поділений на частки, розмір яких визначений статутом. Учасники цього товариства солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за його зобов'язаннями своїм майном у розмірі, який встановлюється статутом товариства і є однаково кратним для всіх учасників до вартості внесеного кожним учасником вкладу.

Акціонерне товариство. Акціонерним є господарське товариство, яке має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах вартості належних їм акці.

Акціонерні товариства поділяються на відкриті та закриті. Акції відкритих товариств можуть розповсюджуватися як шляхом відкритої підписки, так і шляхом купівлі-продажу на біржі. Акціонери відкритого товариства можуть відчужувати належні їм акції без згоди інших акціонерів та товариства.

В акціонерному товаристві може бути створена наглядова рада акціонерного товариства, яка здійснює контроль за діяльністю його виконавчого органу та захист прав акціонерів товариства. Виконавчим органом акціонерного товариства, який здійснює керівництво його поточною діяльністю, є правління або інший орган, визначений статутом. Виконавчий орган вирішує всі питання діяльності акціонерного товариства, крім тих, що віднесені до компетенції загальних зборів і наглядової ради товариства.

